NYHETSTIPS / SYSTEMVARSEL

Norge digitaliserte rettighetene - i fengsel må vi trygle om minutter på en PC fra 2011

Om digital rettssikkerhet, menneskeverd, KOMPASS og hvordan systemskapt frustrasjon kan bli brukt som risikobevis

Fra [redacted], innsatt ved Bergen fengsel, avdeling C - 7. august 2026

Dette handler ikke om fri underholdning eller et krav om ubegrenset internett. Det handler om å kunne lese Digital post, bruke BankID, svare NAV og Skatteetaten, samarbeide med advokat, ivareta en barnevernssak og klage på avgjørelser om egen frihet.

[KILDEVERN OG PERSONVERN] Jeg står frem med navn. Barnet mitt, øvrige familiemedlemmer, medinnsatte og ansatte er anonymisert i denne offentlige versjonen. Full dokumentasjon kan gis til en journalist under avtalt kildevern eller til et kontrollorgan gjennom sikker kanal. Det offentlige vedlegget inneholder ikke barnets navn, fødselsdato, skole, adresser, bankkonti, full helsejournal, straffesaksdetaljer eller ansattnumre.

1. Hva saken egentlig gjelder

Nesten alle viktige plikter og rettigheter i Norge er blitt digitale. Vedtak kommer i Digipost eller Altinn. NAV, Skatteetaten, bankene, kommuner og advokater forventer innlogging, elektroniske vedlegg, søkbare dokumenter, skanning og raske svar.

I fengsel er friheten allerede tatt. Men i praksis kan også tilgangen til eget familieliv, økonomi, helse, advokat og myndighetssaker bli gjort avhengig av noen få minutter på en gammel PC, hvem som tilfeldigvis er på vakt, og hvor mye av privatlivet den innsatte er villig til å utlevere for å bevise at behovet er alvorlig nok.

Min erfaring er at man må spørre, vente, forklare, purre og begynne på nytt ved hvert vaktskifte. Etter min egen opptelling måtte om lag 19 forskjellige ansatte få kjennskap til sensitive opplysninger om barnet mitt, helse, økonomi, NAV, skatt, advokatkontakt og prøveløslatelse for at jeg skulle kunne begrunne nødvendig PC-tid. Det er min partsopplysning og bør kontrolleres mot tjenestelister og logger.

Verdigheten forsvinner ikke i ett stort vedtak. Den skrapes bort litt etter litt når du må trygle om ti minutter for å gjøre det staten samtidig holder deg ansvarlig for å få gjort.

2. Den tekniske virkeligheten ved avdeling C

[DOKUMENTERT FAKTUM] Skjermbilder fra 25. juli 2026 viser en HP Compaq 8200 Elite SFF med Intel Core i5-2500, 8 GB RAM, mekanisk Hitachi-harddisk på om lag 500 GB og Windows 10 Pro. Prosessorfamilien er fra 2011. Dokumentasjonen viser maskinvareplattformens alder; fengselets anskaffelsesdato må kontrolleres i anleggsregisteret.

[MIN FORKLARING - [redacted]] Word og Adobe kan henge eller krasje, maskinen må omstartes, og minnebruken ligger ofte rundt 70-80 prosent under vanlig arbeid. Tilsvarende eldre løsninger finnes etter min observasjon også på avdeling B og M. Antall maskiner, feilrate og faktisk likhet må verifiseres av fengselet eller et uavhengig tilsyn.

Måling / løsning	Fart	Sammenligning med 21,33 Mbps
Fengselets dokumenterte linjetest	21,33 Mbps ned / 21,21 Mbps opp	1 x
Mobilabonnement med oppgitt hastighet	opptil 150 Mbps	ca. 7 ganger høyere
Vanlig fiberpakke i boligselskap	250/250 Mbps	ca. 12 ganger høyere
5G-bredbåndspakke	opptil 500 Mbps ned	ca. 23 ganger høyere
Gigabitfiber	1000/1000 Mbps	ca. 47 ganger høyere

21,33 Mbps tilsvarer teoretisk maksimalt 2,67 megabyte per sekund før protokolloverhead og deling. 21,21 Mbps opp tilsvarer ca. 2,65 MB/s. Dette er linjekapasitet mot en testserver, ikke produktiv arbeidshastighet gjennom innlogging, sikkerhetsløsninger, nettleser, BankID, Google Drive, PDF, virusskanning, lagring, skanning, utskrift og omstart.

[MIN FORKLARING - [redacted]] Målingen ble gjort i skoleferien og fremsto som det øvre taket for forbindelsen. På en vanlig arbeidsdag deles linjen av flere PC-er. Dette må etterprøves gjennom nettverkskonfigurasjon, samtidighetslogger og nye målinger på ordinære arbeidsdager. Selv under den gunstige målingen var nedlastingen bare om lag 8,5 prosent av en 250 Mbps-fiberlinje - altså omtrent en tolvtedel.

Nkom opplyste i 2025 at 96,2 prosent av norske husstander allerede hadde tilgang til gigabithastighet. Kontrasten er derfor ikke mellom fengsel og en luksusløsning, men mellom fengselets faktiske verktøy og et digitalt normalsamfunn.

3. 1,4 GB: Ti minutters PC-tid er brukt opp før dokumentene kan leses

Et konkret skjermbildesett fra 7. august 2026 viser åpning av en ZIP-fil på 1,4 GB fra Google Drive gjennom den løsningen som var tilgjengelig:

Klokkeslett	Fremdrift	Hva skjermen fortsatt viste
12.46	6 %	Opening file from Google Drive
12.48	20 %	Opening file from Google Drive
12.52	62 %	Opening file from Google Drive
12.55	85 %	Opening file from Google Drive

Fra 6 til 85 prosent gikk det ni minutter. Det tilsvarer om lag 1,106 GB og en observert gjennomsnittsfart rundt 2,05 MB/s, eller ca. 16,4 Mbps. Lineær beregning gir omtrent 11 minutter og 24 sekunder før bare åpningen er ferdig. Utpakking, kontroll, sortering, lesing og juridisk arbeid kommer etterpå.

I en økt på ti minutter er tiden ute før ett dokument er tilgjengelig. I en økt på tretti minutter forsvinner rundt 38 prosent av tiden til åpningen alene.

Dette er ikke en laboratorietest av ren båndbredde. Det er nettopp poenget: Det er måling av den faktiske ende-til-ende-opplevelsen en innsatt møter når et stort dokumentarkiv må hentes ut med tilgjengelig utstyr og programvare.

4. Juli 2026: fem parallelle saker som kunne endre livet mitt

I juli måtte jeg håndtere flere offentlige frister samtidig. Opplysningene nedenfor bygger på dokumentene og min fristoversikt; formelle fristberegninger må sluttkontrolleres mot originalene:

Sak	Tidskritisk behov	Mulig konsekvens
Barnevern	Om lag 484 sider; klage/merknader innen slutten av juli	Kontakt med barnet, farsrolle og partsrettigheter
NAV - barnebidrag	Frist rundt 15. juli	Løpende økonomisk belastning på bestridt faktum
Skatteetaten / innkreving	Frist rundt 21. juli	Trekk, gjeld, betalingshistorikk og etablering etter løslatelse
Kriminalomsorgen region vest	Supplerende merknader rundt 24. juli	Progresjon, sikkerhetsnivå og fremtidige vurderinger
Prøveløslatelse	Avslag 17. juli; syv dagers klagefrist	Selve tidspunktet for frihet og tilbakeføring

Samtidig var skolen stengt, slik at den alternative skole-PC-en og Word-tilgangen falt bort. Sosialkonsulenten som vanligvis hjalp, var på ferie. Personen som kunne gi tilgang til en offline-PC, var etter min forklaring også fraværende. Den ordinære telefonordningen gir i utgangspunktet bare 30 minutter i uken, med kapasitetsforbehold. En samtale til advokat, bank, NAV eller familie kan dermed spise opp hele ukens ringetid.

5. Når systemsvikten blir et risikomoment mot den innsatte

[MYNDIGHETENS OPPLYSNING] Hendelsesrapporten 12. juli beskriver 30 minutter PC-tid, ytterligere 15 minutter, en viktig barnevernssak, høylytt opptreden og hard kontakt med en dør. Rapporten avsluttes med at en kollega fulgte meg tilbake til PC-rommet slik at jeg kunne gjøre arbeidet ferdig. Rapporten beskriver ikke et fysisk angrep på en person.

[MIN FORKLARING - [redacted]] Jeg erkjenner at jeg ropte, kjeftet og opptrådte uakseptabelt. Jeg beklager dette. Jeg har forklart at reaksjonen kom etter flere døgn med lite søvn og mat, PTSD-belastning, om lag 30 sider håndskrevne notater og frykt for ikke å rekke en alvorlig sak om barnet mitt. Belastningen er ikke en unnskyldning; den er nødvendig kontekst for alvor, årsak og forebygging.

[BESTRIDT FORHOLD] Rapporten bruker formulering om at jeg slo hardt tre ganger. En senere digital kopi av egenforklaringen bruker uttrykket «slo med knyttet hånd i en dør jeg passerte», mens min nåværende erindring er at jeg banket hardt tre ganger for å få oppmerksomhet. Den signerte originalen og det konkrete bevegelsesforløpet må kontrolleres. Jeg vil ikke erstatte én mulig upresis formulering med en ny kategorisk påstand.

Fem dager senere, 17. juli, ble hendelsesrapporten omtalt i avslaget på prøveløslatelse. Vedtaket sier at rapporten ikke var tillagt utslagsgivende vekt, men den inngikk likevel i beskrivelsen av regulering og risikofaktorer. Den 22. juli sendte fengselet advokaten «de dokumenter som vedtaket viser til», altså etter at vedtaket var truffet.

[UAVKLART] Det er ikke dokumentert i den utleverte pakken at min samtidige egenforklaring ble forelagt eller vurdert før avslaget. En digital Drive-kopi ble opprettet 23. juli og beviser derfor ikke bruk før 17. juli. Jeg opplyser at en fysisk forklaring ble levert og senere lest av en førstebetjent. Mottaks-, skanne-, journal- og

saksbehandlingsmetadata må avklare dette.

Den 24.-25. juli oppsto en ny konflikt rundt korte og uklare løfter om PC-tid. Jeg erkjenner også der at jeg ble høylytt og agitert. Hendelsen skjedde etter avslaget og kan derfor ikke begrunne vedtaket 17. juli, men den kan brukes i klagebehandlingen og senere avgjørelser. Derfor er det avgjørende at min forklaring, tjenestelistene, kø-/bookinglogger og hele årsaksforløpet følger registreringen.

Den samme tekniske løsningen som gjorde det vanskelig å ivareta barnevernssaken, utløste en hendelse som ble brukt negativt i prøveløslatelsessaken. Deretter måtte jeg bruke den samme begrensede løsningen for å klage på konsekvensene.

6. Bitterhet, PTSD og den selvforsterkende sirkelen

Når dette skjer dag etter dag og år etter år, bygger det seg opp en ekstrem bitterhet og mistillit mot kriminalomsorgen og rettssystemet. Jeg har kjent på det selv. Det er ikke en trussel og ikke et forsøk på å frita meg for ansvar. Det er en beskrivelse av en forebyggbar institusjonell effekt.

Mange innsatte kommer inn med traumer, psykiske lidelser og svært svake nettverk. Uforutsigbarhet, total avhengighet, konstant observasjon, manglende mulighet til å trekke seg unna og frykten for at enhver reaksjon skal bli en rapport, kan forverre PTSD- og angstplager. Sivilombudet har i flere sammenhenger dokumentert alvorlige psykiske belastninger og mangler ved helsetjenestene i fengsel.

Manglende verktøy -> tap av kontroll -> sterk reaksjon -> hendelsesrapport -> rapporten brukes som tegn på dårlig regulering -> vanskeligere løslatelse, progresjon eller samvær -> enda større press.

Individansvar og systemansvar er to forskjellige spørsmål. Jeg må håndtere frustrasjon uten roping og kjefting. Kriminalomsorgen må samtidig organisere en kjent risikosituasjon slik at den ikke unødvendig skaper nye konflikter. Rehabilitering kan ikke bety at etaten først gjør ansvarlig handling praktisk umulig og deretter bruker reaksjonen som bevis på at den innsatte ikke tar ansvar.

7. KOMPASS: mulig forbedring eller digital kontrollforsterker?

KDI innførte i 2026 rundskriv om KOMPASS - kriminalomsorgens plattform for innsattes tilgang til digitale tjenester. På papiret kan dette gi tilgang til blant annet offentlige tjenester og enkle arbeidsverktøy. Men rundskrivet gjør KOMPASS til en kontrollert hvitelisteløsning, ikke ordinær internettilgang.

- Bare forhåndsgodkjente nettsider og tjenester er tilgjengelige.
- Den enkelte enhet fastsetter hvor ofte og hvor lenge løsningen kan brukes ut fra behov, sikkerhet og ressurser. Rundskrivet oppstiller ikke en tallfestet minimumstid.
- Ved høyt sikkerhetsnivå kan tjenester med kommunikasjon kreve direkte skjermobservasjon én-til-én.
- Brudd kan stanse økten og få følger for videre tilgang og andre tillatelser.
- Rundskrivet stiller ikke bindende minstekrav til antall PC-er, SSD, RAM, skanner, skriver, personlig lagring, filstørrelse, support eller ferieavløsning.

[BEVISHYPOTESE] Dersom KOMPASS legges oppå samme 2011-maskinvare, samme ene terminal, samme muntlige kø og samme knappe bemanning, kan resultatet bli mindre praktisk frihet, mer skjerminnsyn og større ansattavhengighet - samtidig som fengselet formelt kan si at digital tilgang er etablert.

[MIN FORKLARING - [redacted]] Jeg har fått opplyst av ansatte at KOMPASS i praksis kan bli mer restriktivt, og at enkelte sosialkonsulenter vegrer seg for ansvaret. Dette er kildeopplysninger som bør kontrolleres gjennom fortrolige intervjuer, lokal innføringsplan og bemanningsanalyse.

KOMPASS kan bli en reell forbedring bare dersom det kommer flere moderne terminaler, sammenhengende arbeidstid, sikker privat lagring, skanning, utskrift, BankID-løsning, fortrolig advokatmodus, rask godkjenning av nødvendige tjenester og en stedfortrederordning ved ferie og fravær.

8. Bergen er den dokumenterbare casen - problemet er nasjonalt

Riksrevisjonen konkluderte allerede i 2022 med at myndighetene hadde gjort lite for å kompensere for innsattes manglende tilgang til digitale tjenester. Sivilombudet slo i 2023 fast at sikkerhet ikke alene kunne avgjøre tilgang til nødvendig dataløsning for skole; den innsattes rettigheter og forholdsmessigheten måtte vurderes konkret. I 2025 understreket Sivilombudet mer generelt at digitale systemer må ha alternative manuelle løsninger slik at borgernes rettigheter ikke blir illusoriske.

NAV og KDI publiserte i 2025 en nasjonal veileder som sier at innsatte har de samme rettighetene som befolkningen ellers, og at faktisk tilgang til NAV-tjenester må sikres gjennom hele straffegjennomføringen. KOMPASS-rundskrivet i 2026 viser at KDI kjenner problemet. Det som mangler, er en bindende nasjonal minstestandard for utstyr, tid, personvern og funksjonalitet.

Kriminalomsorgens eget normalitetsprinsipp er at fengselsstraffen består i frihetsberøvelsen, mens innsatte ellers beholder rettigheter innenfor nødvendige og forholdsmessige begrensninger. Straffegjennomføringsloven §§ 2-4 krever tilfredsstillende forhold, tilrettelegging for tilbakeføring og samarbeid slik at innsatte får tjenester de har krav på.

Bergen er derfor ikke bare en lokal klage. Det er en test på om et digitalisert Norge har akseptert at rettigheter fungerer på én måte for borgere med mobil, fiber og BankID - og på en helt annen, tilfeldig måte for mennesker staten har full kontroll over.

9. Hva prioriterer kriminalomsorgen?

Fysisk aktivitet, uteområder og matfellesskap kan være gode rehabiliteringstiltak. Poenget er ikke at slike tiltak skal fjernes. Poenget er at psykisk helse og rehabilitering også er å kunne beskytte kontakten med barnet sitt, hindre unødvendig gjeld, lese egne vedtak og forberede løslatelse.

[UAVKLART / UNDERSØKELSESSPOR] Jeg observerer at treningsparken ved Bergen fengsel fremstår vesentlig større enn anlegget ved Bjørgvin, anslagsvis rundt tre ganger, men dette må måles. Jeg har også hørt at en utvendig pizzaovn ved avdeling M skal ha kostet minst 80 000 kroner. Beløpet er et ubekreftet rykte og skal ikke publiseres som faktum uten faktura, anskaffelsesdokumenter og finansieringskilde.

Det journalistiske spørsmålet er legitimt: Hvor mye er brukt på synlige prosjekter ledelsen kan vise frem, og hvor mye er brukt siden 2011 på den digitale grunninfrastrukturen innsatte trenger for NAV, Digipost, Altinn, Skatteetaten, advokat, bank, barnevern og løslatelsesplanlegging? Budsjettposter kan ikke nødvendigvis flyttes én til én, men prioriteringene kan og bør kontrolleres.

10. Minstestandard som ville forebygget skade

- Tilstrekkelig antall moderne, sikre PC-er med SSD og minst 16 GB RAM - ikke bare ny programvare på gammel maskinvare.
- Forutsigbar skriftlig booking, synlig kø og prioritet ved dokumenterte rettslige frister.
- Sammenhengende arbeidsøkter som svarer til oppgaven; ti eller tretti minutter er ikke reell tilgang ved store sakskomplekser.
- Privat og vedvarende lagring, versjonshistorikk, fulltekstsøk i PDF, skanner, skriver, filopplasting og kvittering for innsending.
- Fortrolig modus for advokat, helse og beskyttet myndighetskontakt - kontroll av kanal uten lesing av innhold.
- Fast kontaktperson og navngitt stedfortreder ved skoleferie, fravær og helg.
- Teknisk feillogg, måling av faktisk arbeidstid og automatisk erstatningstid ved heng, omstart eller systemfeil.
- Traumesensitiv deeskalering: kjent pauseplan, skriftlige beskjeder og at teknisk/organisatorisk kontekst følger enhver hendelsesrapport.
- En reell alternativ løsning når KOMPASS eller BankID ikke dekker behovet.

11. Dette ber jeg medier og kontrollorganer undersøke

1. Hvor mange fungerende innsatt-PC-er finnes faktisk på avdeling B, C og M, hvor gamle er de, og hvor mange innsatte deler dem?
2. Hva viser anleggsregister, supporthistorikk, feil-/omstartslogger og utskiftingsplan?
3. Er 21,33/21,21 Mbps det konfigurerte taket, og hvor mange PC-er og tjenester deler forbindelsen på ordinære arbeidsdager?
4. Finnes det en skriftlig kø, målbare prioriteringsregler for frister og en fungerende ferie-/fraværsreserve?
5. Hvor mange produktive timer får den enkelte, etter at oppstart, innlogging, venting og tekniske feil er trukket fra?
6. Hvordan skal KOMPASS innføres lokalt: maskinvare, antall terminaler, godkjente tjenester, filfunksjoner, BankID, lagring, personvern og bemanning?
7. Kan advokat- og myndighetskommunikasjon gjennomføres uten at ansatte leser fortrolig innhold?
8. Ble egenforklaringen etter hendelsen 12. juli mottatt, journalført og vurdert før prøveløslatelsesvedtaket 17. juli?
9. Hvilken faktisk vekt fikk hendelsesrapporten, og følger utløsende systemsvikt med når rapporter brukes i prøveløslatelse, permisjon, progresjon eller samvær?
10. Hva kostet treningsparkene og andre synlige prosjekter, hva kostet pizzaovnen hvis opplysningen stemmer, og hvordan står dette mot investeringene i digital rettssikkerhet?
11. Hvor mange innsatte nasjonalt har mistet frister, pådratt seg gjeld eller fått svekket familie-/løslatelsessaker på grunn av utilstrekkelig digital tilgang?
12. Hvorfor finnes det fortsatt ingen bindende nasjonal minstestandard, flere år etter Riksrevisjonens kritikk?

12. Dokumentasjon og kontrollforbehold

Jeg ber ikke om at min forklaring legges til grunn ukritisk. Jeg ber om at den kontrolleres mot maskinen, nettverket, innkjøpene, vakt- og bookinglogger, journalmetadata, ansatte, andre innsatte, Region vest og KDI. Jeg tilbyr følgende materiale under avtalt sikker kanal:

- originale skjermbilder av maskinvare, linjetest og ZIP-forløp;
- offentlige vedtak, innsynsbrev og redigerte utdrag av hendelsesrapport;
- fristoversikt og dokumentliste fra juli;
- samtidige egenforklaringer, med åpen redegjørelse for motstrid i ordvalget om døren;
- klage på senere PC-hendelse, bevaringsanmodning og teknisk testprotokoll;
- fullt materiale til advokat/kontrollorgan, men ikke ukritisk til offentlig publisering.

[AVGRENSNING] Jeg fastslår ikke at ledelsen bevisst fremprovoserer hendelser, at enkeltansatte har onde motiver, eller at det foreligger straffbar tjenesteutøvelse. Jeg anfører at dagens ordning har en dokumenterbar og forutsigbar risiko for å produsere frustrasjon, konflikter og negative registreringer som senere kan brukes mot den innsatte.

13. Kilder for den offentlige systemdelen

1. KDI-rundskriv 1/2026 - KOMPASS: https://www.kriminalomsorgen.no/kdi-rundskriv.237914.se.html

2. Riksrevisjonen Dokument 3:4 (2022-2023): https://www.riksrevisjonen.no/rapporter-mappe/no-2022-2023/undersokelse-av-helse-opplarings-og-velferdstjenester-til-innsatte-i-fengsel/

3. Sivilombudet 2023/1662 - datamaskin til skolebruk: https://www.sivilombudet.no/uttalelser/betydningen-av-retten-til-utdanning-ved-vurderingen-av-en-innsatts-tilgang-pa-datamaskin-til-skolebruk/

4. Sivilombudet 2024/1884 - alternative manuelle løsninger: https://www.sivilombudet.no/uttalelser/digitale-systemer-i-forvaltningen-plikten-til-a-ha-alternative-manuelle-losninger-for-a-oppfylle-borgernes-rettigheter/

5. NAV/KDI - nasjonal samarbeidsveileder 2025: https://www.nav.no/samarbeidspartner/veileder-nav-kriminalomsorgen

6. Kriminalomsorgen - normalitetsprinsipp/rettigheter: https://www.kriminalomsorgen.no/straff-i-fengsel

7. Straffegjennomføringsloven: https://lovdata.no/lov/2001-05-18-21

8. Forskrift om straffegjennomføring: https://lovdata.no/forskrift/2002-02-22-183

9. Nkom - 96,2 prosent gigabitdekning i 2025: https://nkom.no/aktuelt/full-gigabit-dekning-kan-koste-12-4-milliarder-kroner

10. Telia - opptil 150 Mbps mobil og opptil 500 Mbps 5G-bredbånd: https://www.telia.no/bedrift/mobilabonnement/prov-norges-beste-mobilnett-med-fornoydhetsgaranti/

11. Altibox - 250/250 og 1000/1000 Mbps i boligselskap: https://www.altibox.no/boligselskap/flexm/

12. Sivilombudet - rapport om manglende helsehjelp i fengsel 2026: https://www.sivilombudet.no/aktuelt/tortur-forebygging/ny-rapport-om-innsatte-far-ikke-nodvendig-helsehjelp/

Kontakt: [redacted], Bergen fengsel. Svar på e-post kan brukes til å avtale intervju gjennom fengselet og sikker oversendelse av dokumentasjon. Advokat kan delta ved behov.